

**ORZECZNICTWO
SĄDU APELACYJNEGO
W KATOWICACH
I SĄDÓW OKRĘGOWYCH**

*BIULETYN
NR 1/2000*

Redaguje zespół w składzie:
SSA Monika DEMBIŃSKA
SSA Alicja KOLONKO
SSA Mirosław ZIAJA

SPIS TREŚCI

I.	ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO	
	Str.....	1- 12
II.	ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO	
	Str.	13 - 20
III.	ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	
	Str.....	21 - 27

I.

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO

PRAWO KARNE MATERIANE

1.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 3 lutego 2000r.**

II AKa 132/99

Art. 11 § 2 kk i 148 § 2 pkt 2 kk

Kwalifikacja określona w art. 148 § 2 pkt 2 kk wskazuje na związek popełnienia zabójstwa z trzema różnymi wymienionymi tam przestępstwami: wzięciem zakładnika (art. 252 § 1 kk), zgwałceniem (art. 197 § 1 – 3 kk) lub rozbojem (art. 280 § 1 lub 2 kk). Dopiero więc kumulatywna kwalifikacja oddaje całą zawartość kryminalną konkretnego czynu.

*Przewodniczący: SSA Wiesława Gawrońska(spr.)
Sędziowie: SSA Jolanta Śpiechowicz
SSA Paweł Węgrzynek
SSA Marek Michniewski
SSA Stanisław Raszka*

2.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 lutego 2000r.**

II AKa 22/00

Art. 54 § 1 kk

Ze sformułowania art. 54 § 1 kk, a w szczególności z użytego w tym przepisie zwrotu „przede wszystkim” wynika, że przepis ten w odniesieniu do młodocianych sprawców wskazuje wprawdzie na preferencję postulatów prewencji specjalnej, nie eliminuje jednak wymagania wymierzenia takiej kary, która odpowiadałaby stopniowi winy sprawcy i stopniowi społecznej szkodliwości czynów mu przypisanych i zdolna byłaby

osiągnąć cele wskazane w zakresie prewencji indywidualnej, jak i generalnej, rozumianej jako kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa.

Wzgląd zaś na wychowawczą rolę kary nie oznacza bynajmniej łagodnego traktowania sprawców młodocianych, może niekiedy wskazywać na potrzebę dłuższego procesu resocjalizacji, a tym samym orzeczenia surowszej kary pozbawienia wolności dla umożliwienia realizacji tego celu.

*Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja
Sędziowie: SSA. Barbara Suchowska
SSO del. Elżbieta Mieszczarska(spr.)*

3.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 17 lutego 2000r.

II AKa 1/00

Art. 60 § 3 kk

Treść przepisu art. 60 § 3 kk nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, że instytucja obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia kary dotyczy wyłącznie sprawcy „współdziałającego” z innymi osobami, co oznacza, że w grę wchodzić ma współdziałanie z co najmniej dwiema osobami.

Nie chodzi tu przy tym o współdziałanie rozumiane w sensie potocznym, które polega na wspólnej akcji przestępczej, w trakcie której dochodzi do realizacji przez poszczególnych jej uczestników znamion różnych przestępstw, ale współdziałanie rozumiane zgodnie ze znaczeniem nadawanym temu pojęciu przez przepisy zawarte w rozdziale II kk.

Osobą współdziałającą ze sprawcą, w ujęciu powyższych przepisów jest więc współsprawca, sprawca kierowniczy, sprawca polecający, podżegacz i pomocnik, przy czym wszystkie te postacie współdziałania dotyczą konkretnego czynu zabronionego, nie zaś pewnych wspólnych działań, w trakcie których popełniane są różne przestępstwa.

*Przewodnicząca: SSA Jolanta Śpiechowicz (spr.)
Sędziowie: SSA Marek Michniewski
SSO del. Bożena Brewczyńska
SSA Stanisław Raszka
SSA Paweł Węgrzynek*

4.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 17 lutego 2000r.

II AKa 30/00

Art. 71 § 1 kk i art. 455 kpk

Błędnie Sąd okręgowy jako podstawę wymiaru grzywny, z uwagi na zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności, przyjął art. 71 § 1 kk. Ten przepis prawa, jak wynika z jego treści, stosuje się jeżeli wymierzenie grzywny na innej podstawie nie jest możliwe.

Tą inną podstawą było trafnie przyjęte działanie oskarżonego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i to dla siebie (art. 33 § 2 kk).

Naprawienie tego błędu w postępowaniu odwoławczym nie jest możliwe z uwagi na brak apelacji prokuratora na niekorzyść oskarżonego (art. 455 kpk)

*Przewodniczący: SSA Barbara Suchowska
Sędziowie: SSA Jan Dybek (spr.)
SSA Mirosław Ziąja*

Nota: w niniejszej sprawie oskarżonemu przypisano popełnienie występku określonego w przepisie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk i in.

5.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 16 marca 2000r.

II AKa 44/00

Art. 156 § 3 kk art. 9 kk

1. Przestępstwo z art. 156 § 3 kk jest kwalifikowanym typem nieumyślnego spowodowania śmierci człowieka. Sprawca umyślnie (z zamiarem bezpośrednim lub wynikowym) realizuje znamiona typu zasadniczego określonego w art. 156 § 1 kk, natomiast skutek w postaci śmierci nie jest już przez sprawcę objęty zamiarem i może on być mu przypisany w warunkach określonych w art. 9 § 3 kk. Wynika więc z tego, że realizacja znamion typu podstawowego wchodzi w zakres znamion przestępstwa z art. 156 § 3 kk i dlatego też zbędne jest powoływanie kwalifikacji z art. 156 § 1 kk.

2. Do odpowiedzialności z art. 156 § 3 kk nie jest konieczne, aby działanie sprawcy było jedyną i wyłączną przyczyną zejścia śmiertelnego ofiary. Konieczne jest tylko ustalenie związku przyczynowego pomiędzy tym działaniem i przynajmniej jedną z przyczyn powodujących skutek końcowy.

*Przewodniczący: SSA Jolanta Śpiechowicz
Sędziowie: SSA Paweł Węgrzynek(spr.)
SSA Mirosław Ziąja*

Nota: w niniejszej sprawie poprawiono błędnie przyjętą przez Sąd Okręgowy kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonemu oraz podstawę skazania z art. 156 § 1 pkt 2 kk w zw. z art. 156 § 3 kk na art. 156 § 3 kk.

6.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 16 marca 2000r.**

II AKa 49/00

Art. 272 kk i art. 233 § 6 kk

Przestępstwo z art. 272 kk polega na wyludzeniu poświadczenia nieprawdy przez podstępne wprowadzenie w błąd osoby wydającej takie poświadczenie, zaś warunkiem realizacji znamion tego czynu jest wydanie przez osobę uprawnioną dokumentu poświadczającego nieprawdę.

Wydany przez Kierownika Referatu Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych Urzędu Miejskiego dokument, a to dowód osobisty nie poświadczył przezeń nieprawdy odnośnie osoby oskarżonego, a zachowanie się tegoż można rozpatrywać tylko w zakresie ewentualnej odpowiedzialności za przestępstwo „złożenia fałszywego oświadczenia” w rozumieniu art. 233 § 6 kk.

*Przewodniczący: SSA Jolanta Śpiechowicz
Sędziowie: SSA Paweł Węgrzynek(spr.)
SSA Mirosław Ziąja*

Nota: w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy błędnie przypisał oskarżonemu popełnienie występku określonego w przepisie art. 272 kk w sytuacji gdy ten wyludził wydanie mu nowego dowodu osobistego przez wprowadzenie w błąd urzędnika, iż poprzedni tego typu dokument został mu skradziony.

7.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 20 stycznia 2000r.**

II AKa 340/99

Art. 280 § 2 kk

Palka typu „Tomfa” jest niebezpiecznym przedmiotem w rozumieniu art. 280 § 2 kk. Palka ta ma 59 cm długości, wykonana jest z twardego i nieelastycznego materiału i służy policjantom i pracownikom ochrony do obrony i rozpraszania napastników. Cechami swymi jest zbliżona do kija baseballowego.

*Przewodniczący: SSA Barbara Misztalska (spr.)
Sędziowie: SSA Paweł Węgrzynek
SSO del. Bożena Brewczyńska*

8.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 17 lutego 2000r.**

II AKa 14/00

Art. 280 § 2 kk (210 d.kk)

Brak podstaw do przyjęcia, że sznurek ucięty przez oskarżonego w łazience, którego używał wobec pokrzywdzonego, stanowił niebezpieczne narzędzie w rozumieniu art. 210 § 2 dkk.

*Przewodniczący: SSA Barbara Suchowska (spr.)
Sędziowioiwie: SSA Jan Dybel
SSA Mirosław Ziąja
SSA Barbara Misztalska
SSA Wiesława Gawrońska*

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 22 marca 2000r.

II AKo 70/00

Art. 8 ustawy rehabilitacyjnej

Art. 8 ust.1 ustawy lutowej jest sformułowany w sposób ogólnikowy, zakładając jedynie, iż osobie uprawnionej przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za dokonaną krzywdę wynikłe z wydania orzeczenia, które zostało unieważnione. Tym samym przy wykładni zwrotu „wynikłe z wydania takiego orzeczenia” w rozumieniu powołanego wyżej przepisu, brak jest przesłanek do zwężającej interpretacji, iż podstawy do ustalenia szkody szukać należy bezpośrednio w zapisie unieważnionego orzeczenia np. o przeпадku rzeczy, czy konfiskacie mienia.

Wydaje się, że formuła tego przepisu jest szersza, dając możliwość określania szkody, jako wszystkich konsekwencji wynikających z represjonującego orzeczenia.

Nie można więc zamykać drogi wnioskodawcy w wykazaniu, na drodze postępowania karnego, związku przyczynowego między określonym rodzajem szkód, a pozbawieniem wolności represjonowanego, wynikającym z unieważnionego wyroku. Trudności dowodowe i prawne z tym związane nie powinny zaś stanowić głównego nurtu kierowania sprawy na drogę cywilną.

*Przewodniczący: SSA Barbara Misztalska
Sędziowie: SSA Barbara Suchowska
SSA Mirosław Ziąja(spr.)*

Nota: w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w C. błędnie wyodrębnił część roszczenia odszkodowawczego wnioskodawców i w tym zakresie stwierdzając swą niewłaściwość rzeczową sprawę przekazał do merytorycznego rozpoznania na drogę cywilną.

PRAWO KARNE PROCESOWE

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 17 lutego 2000r.

II AKa 24/00

Art. 85 kpk

Zakaz obrony kilku oskarżonych, których interesy pozostają w sprzeczności w rozumieniu przepisu art. 85 § 1 kpk obejmuje nie tylko sytuację, w której osoby te, pozostając pod wspólnym zarzutem odpowiadają równocześnie w jednym postępowaniu, ale również gdy przy tożsamości zarzutu postępowanie wobec tych osób, ze względów technicznych wyodrębniono w różnych fazach, nawet wówczas kiedy co do jednej z nich postępowanie prawomocnie zakończono. Zajęcie odmiennego stanowiska przeczyłoby materialnej istocie prawa do obrony, tworząc z niego iluzję.

*Przewodniczący: SSA Barbara Suchowska
Sędziowie: SSA Jan Dybek
SSA Mirosław Ziąja(spr.)*

2.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 19 stycznia 2000r.

II AKo 4/00

Art. 202 kpk i 93 kk

Nie czyni zadość wysłuchaniu lekarzy psychiatrów w rozumieniu art.93 kk, wysłuchanie tylko jednego z nich, nawet wówczas gdy oświadczy on, iż składa opinię uzupełniającą w imieniu obu biegłych tej specjalności, a drugi z biegłych psychiatrów uczestniczących w wydawaniu opinii pisemnej, obecny na rozprawie głównej nie ustosunkuje się do opinii uzupełniającej, w zakresie niezbędnym dla sądu do wydania prawidłowego orzeczenia o zastosowaniu środka zabezpieczającego.

*Przewodniczący: SSA Wiesława Gawrońska
Sędziowie: SSA Marek Michniewski
SSA Mirosław Ziąja(spr.)*

3.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 15 grudnia 1999r.

II AKz 366/99

Art. 251 kpk

Jest oczywiste, że zgodnie z treścią art. 251 § 2 kpk postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania powinno określać czas jego trwania, ale ujawnione w niniejszym przypadku uchybienie temu wymogowi nie niweczy legalności zastosowania wobec oskarżonego środka zapobiegawczego.

Przewodniczący: SSA Barbara Suchowska
Sędziowie: SSA Marek Michniewski
SSA Wiesława Gawrońska(spr.)

4.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 22 grudnia 1999r..

II AKz 373/99

Art. 397 kpk i 345 kpk

Błędem sądu I instancji było twierdzenie o możliwości skorzystania z instytucji określonej w art. 397 § 1 kpk w sytuacji istnienia braku, o jakim mowa w przepisie art. 345 § 1 kpk już na etapie postępowania przygotowawczego. Powołany przepis wyraźnie obliguje sąd do rzetelnego przygotowania się do rozprawy głównej i zawęża możliwość zwrotu sprawy prokuratorowi do uzupełnienia fazy postępowania za jaką odpowiada, wyłącznie wówczas, gdy owe braki ujawnią się w toku rozprawy, a więc nie było możliwości wychwycenia ich przez sąd w toku przygotowania do niej, przy zachowaniu regul staranności.

Przewodniczący: SSA Barbara Misztalska
Sędziowie: SSA Barbara Suchowska
SSA Mirosław Ziąja(spr.)

5.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 22 grudnia 1999r.

II AKz 377/99

Art. 345 kpk i 397 kpk

Konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych nawet kilku specjalności nie nastręcza takich trudności, by celowym było cofnięcie sprawy do stadium postępowania przygotowawczego, nie wymaga bowiem żadnych tego rodzaju działań np. operacyjno-sledczych, których sąd z braku warunków i środków nie mógłby przeprowadzić i które przekraczałyby możliwości postępowania sądowego. Podejmując decyzję o zwrocie sprawy do uzupełnienia, sąd winien zawsze rozpatrywać, czy rzeczywiście zwrot sprawy pozwoli na takie przyspieszenie postępowania, iż rozstrzygnięcie sprawy nastąpi w rozsądnym terminie, winien zatem uwzględnić zarówno stopień zaawansowania postępowania sądowego, jak i charakter czynności, które mają być wykonane z punktu widzenia możliwości technicznych działań sądu.

Przewodniczący: SSA Barbara Misztalska
Sędziowie: SSA Barbara Suchowska
SSO del. Bożena Brewczyńska (spr.)

6.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 lutego 2000r.

II AKa 5/00

Art. 413 § 1 pkt 4 kpk i 64 § 1 kk

Jedynie w przypadku orzeczenia kary w wysokości przekraczającej górną granicę ustawowego zagrożenia niezbędne jest powołanie przepisu art. 64 § 1 kk dającego podstawę zaostrożenia kary ponad granice ustawowe oznaczone w części szczególnej kodeksu karnego.

Przewodniczący: SSA Grażyna Chart
Sędziowie: SSA Jan Dybek
SSO del. Bożena Brewczyńska (spr.)

7.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 2 marca 2000r.

II AKa 25/00

Art. 413 § 1 pkt 4 kpk

Na gruncie aktualnie obowiązującego kodeksu karnego z 1997r., nie można mówić ani o „zagarnięciu mienia społecznego” ani też o „wyludzeniu mienia” skoro zaś sąd w zachowaniu oskarżonych dopatrywał się znamion oszustwa, określonego w art. 286 § 1 kk, winien był zmienić odpowiednio opis przypisanych im czynów.

Jeśli natomiast sąd uznał, iż w przedmiotowej sprawie można mówić o ciągu przestępstw określonym w art. 91 § 1 kk, to jego obowiązkiem było opisać z osobna, każdy z czynów wchodzących w skład tegoż ciągu, nie zaś odwołać się do niezbyt fortunnego sformułowania, że oskarżeni działali „ciągiem przestępstw”.

*Przewodniczący: SSA Barbara Suchowska
Sędziowie: SSA Jolanta Śpiechowicz(spr.)
SSA Jan Dybek*

8.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 lutego 2000r.

II Ako 380/99

Art. 540 § 1 kpk

Skoro do wznowienia postępowania propter falsa nie jest wystarczające, by doszło do skazania za złożenie w tym postępowaniu fałszywych zeznań, ale nadto niezbędne jest stwierdzenie, że zeznania te miały istotne znaczenie dla treści orzeczenia kończącego zapadłego w tym postępowaniu, to w sytuacji gdy niezależnie od treści zeznań dotkniętych fałszem i tak zapadłoby orzeczenie takie, jak kwestionowane, nie można skutecznie domagać się wznowienia postępowania.

*Przewodniczący: SSA Grażyna Chart
Sędziowie: SSA Jan Dybek
SSO del. Bożena Brewczyńska (spr.)*

9.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 lutego 2000r.

II AKa 17/00

Art. 555 § 1 kpk (489 dkpk) art.117 § 2 kc art. 5 kc

To, że wnioskodawca nie posiada wykształcenia prawniczego, nie orientuje się w trudnych kwestiach związanych z tą dziedziną wiedzy i nie jest osobą wyrobioną intelektualnie, nie oznacza jeszcze, iż stanowi to o sprzecznym z zasadami współżycia społecznego, podniesionym zarzucie przedawnienia w dochodzeniu odszkodowania, w sytuacji pełnej swobody realizowania swych uprawnień, chociażby za pośrednictwem osób świadczących pomoc prawną i długiego okresu zaniechania powyższego.

*Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja (spr.)
Sędziowie: SSA Barbara Suchowska
SSO del. Elżbieta Mieszczarska*

10.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 15 grudnia 1999r.

II AKz 365/99

Art. 618 § 1 pkt 4 kpk

Wydatki związane z przechowywaniem zajętych przedmiotów i ewentualnie ich sprzedażą zgodnie z art. 618 § 1 pkt 4 kpk ponosi Skarb Państwa, a dopiero w prawomocnym wyroku rozstrzygnięta będzie kwestia kto ostatecznie ponieść winien te wydatki.

Tak więc sama zasada przyznania wynagrodzenia za przechowywanie dowodu rzeczowego jest ewidentna i nie może być kwestionowana. Pozostaje więc do rozstrzygnięcia jedynie kwestia wysokości tych wydatków.

Skoro jednak wysokość i zasady ustalania tych wydatków nie regulują odrębne przepisy, to wiążącą moc mają cenniki i rachunki wystawiane przez administratora parkingu strzeżonego

*Przewodniczący: SSA Barbara Misztalska
Sędziowie: SSA Barbara Suchowska
SSA Wiesława Gawrońska(spr.)*

PRAWO KARNE WYKONAWCZE

1.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 16 lutego 2000r.

II AKz¹ 71/00

Art. 151 § 3 kkw

Łączny okres odroczenia kary pozbawienia wolności, na który powołuje się przepis art. 151 § 3 kkw, to okres liczony od dnia wydania pierwszego postanowienia o odroczeniu, powiększony o czas faktycznego, bezprawnego pozostawania skazanego na wolności, wbrew temu, co wynika z wydanego w tym przedmiocie orzeczenia sądu.

Przewodniczący: SSA Mirosław Ziaja

Nota: stanęliśmy na stanowisku, że okres 1 roku, o którym mowa w art. 151 § 3 kkw uniemożliwiający skuteczne ubieganie się o kolejne odroczenie wykonania kary, to okres faktycznego przebywania skazanego na wolności, a nie okres wynikający jedynie wyraźnie z wcześniejszych postanowień sądu w tym przedmiocie, aczkolwiek część sędziów poglądu tego nie podziela.

2.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 16 lutego 2000r.

II AKz¹ 61/00

Art. 155 § 2 kkw

Kara pozbawienia wolności orzeczona na okres powyżej 3 lat w rozumieniu przepisu art. 155 § 2 kkw to kara, na którą składa się również suma kar orzeczonych wyrokami sądów, które jednostkowo nie wykraczają poza ten wymiar. Mówiąc innymi słowami niedopuszczalne jest stosowanie warunkowego przedterminowego zwolnienia w sytuacji przewidzianej w art. 155 § 1 kkw także wówczas, gdy skazany odbywa kolejno kilka orzeczonych kar pozbawienia wolności, których łączny wymiar przekracza 3 lata.

Przewodniczący: SSA Mirosław Ziaja

II.

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 17 listopada 1999r. I ACa 593/99

Sąd jest zobowiązany do otwarcia na nowo zamkniętej rozprawy, jeżeli w okresie od jej zamknięcia do ogłoszenia wyroku nastąpiło przejście z mocy ustawy obowiązków związanych z przedmiotem procesu na inny podmiot.

Z uzasadnienia:

(...)W zaskarżonym wyroku jako strona pozwana figuruje Skarb Państwa - Dyrekcja Okręgowa Dróg Publicznych w K. Tymczasem, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 14.12.1998r. w sprawie dostosowania organizacji dyrekcji okręgowych dróg publicznych oraz będących ich częściami zarządów drogowych i drogowej służby liniowej do organizacji administracji publicznej określonej przepisami o reformie administracyjnej kraju (Dz.U.Nr 156, poz. 1027) dyrekcje okręgowe dróg publicznych oraz będące ich częściami zarządy drogowe i drogowa służba liniowa zostały przekształcone w

- jednostki organizacyjne do zarządzania drogami powiatowymi
- jednostki organizacyjne do zarządzania drogami wojewódzkimi
- jednostki organizacyjne Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych.

Natomiast kategorie dróg zostały oznaczone w ustawie o drogach publicznych (Dz.U. Nr 14, poz. 60 z 1985r. z późn. zm.) po zmianach dokonanych przez art. 52 ustawy z dnia 24.07.1998r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa (Dz.U. Nr 106, poz. 668 z 1998r.), która w art.2 a ust.2 stanowi, iż drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne stanowią własność właściwego samorządu województwa, powiatu lub gmin. Natomiast zarządcą dróg wojewódzkich jest zarząd województwa, dróg powiatowych zarząd powiatu, a dróg gminnych - zarząd gminy (art.19 ust.1 i 2 pkt 1-4 wyżej cytowanej ustawy z 24.07.1998r.).

Zgodnie z art. 103 pkt 5 przepisów wprowadzających ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133 poz. 872 z 1998r.)- „następca prawny dotychczasowego zarządu drogi publicznej wstępuje w jego prawa i obowiązki, w szczególności wynikające z zawartych umów i porozumień oraz decyzji administracyjnych”, natomiast ust.4 tegoż artykułu stanowi, że zarządcą drogi powiatowej, który przejął właściwe drogi, jest następcą prawnym dotychczasowego zarządu drogi.

Przepis art. 103 ust. 3 – 5 powyższej ustawy stanowi od dnia 1.01.1999r. podstawę legitymacji biernej dla Powiatu Cz. jako właściciela tejże drogi, którą zarządza - zarząd Powiatu (art. 2 a ust.2 i 19 ust. 3 ustawy z 24.07.1998r.).

Powołany art. 103 wyżej cytowanej ustawy z 13.10.1998r.(Dz.U.Nr 133, poz. 872) stanowi przepis szczególny i wyłącza generalną klauzulę zawartą w art. 80 tejże ustawy.

Okoliczności tych nie dostrzegł Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok w dniu 8.01.1999r., a więc już po zmianie dotychczasowych przepisów -wadliwie oznaczając stronę pozwaną i wydając błędne rozstrzygnięcie.

Brak zdolności procesowej strony i niedziałanie za nią przedstawiciela ustawowego Sąd bierze pod uwagę z urzędu w każdym stanie sprawy (art. 202 zd. 2 w zw. art. 199 § 1 pkt 3 kpc).

W przedmiotowej sprawie istotne okoliczności dotyczące zdolności procesowej i reprezentacji dotychczasowego pozwanego ujawniły się przed datą ogłoszenia wyroku, zatem rozprawa w takiej sytuacji powinna być otwarta na nowo z prawidłowym wezwaniem następcy prawnego dotychczasowego pozwanego – co nie nastąpiło.

Uzasadniało to uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania(...).

*Przewodnicząca: SSA Helena Bucka
Sędziowie: SSA. Janina Marek (spr.)
del.SSO Urszula Bożalkińska*

2.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 5 października 1999r.
I ACa 315/99**

Regulacja zawarta w przepisie art. 41 § 2 prawa spółdzielczego nie odnosi się do podpisania listy obecności przed otwarciem obrad, czy pobrania mandatów przez określoną liczbę osób, lecz dotyczy obecności na sali obrad wymaganej liczby osób uprawnionych do głosowania w momencie podejmowania każdej uchwały z osobna.

*Przewodnicząca: SSA Monika Dembińska(spr.)
Sędziowie: SSA. Janina Marek
del.SSO Barbara Bochyńska*

3.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 7 stycznia 2000r.
I ACa 868/99**

Istnieją podstawy do przyjęcia, że narusza zasady prawidłowego zarządu nieruchomością wspólną uchwała wspólnoty mieszkaniowej, nakładająca na wszystkich właścicieli lokali obowiązek partycypowania w kosztach inwestycji realizowanej głównie w interesie jednego z właścicieli – posiadającego większość udziałów w nieruchomości wspólnej.

Uchwała taka podlega uchyleniu na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy z 24 czerwca 1994r. o własności lokali (Dz.U. Nr 85, poz. 388 ze zm.).

Z uzasadnienia:

(...) Przedmiotowa uchwała nr 6/98 z dnia 26.08.1998r. dotyczy wykonania inwestycji – remontu elewacji wschodniej pierzei budynku z przebudową stropodachu. Na jej podstawie Wspólnota wyraziła zgodę na wykonanie inwestycji, której łączny koszt wynosi 620.959 zł brutto a polegać ma na: dobudowie dwuspadowych dachów, opracowaniu detali architektonicznych, docieplaniu ścian zewnętrznych, wymianie stolarki okiennej, wykonaniu nowej elewacji wschodniej budynku. Ostateczny koszt inwestycji miał określać kosztorys wykonawczy.

Nadto, w § 2 uchwała ta przewidywała wyrażenie zgody przez Wspólnotę na zmianę wysokości udziałów, w części wspólnej nieruchomości powstałej w wyniku dokonanej nadbudowy, zaś w § 3 udzielenie pełnomocnictwa Zarządowi nieruchomości do zawierania umów z wykonawcami inwestycji, wyłonionymi w drodze przetargu.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ocenę Sądu Okręgowego, że tak sformułowana uchwała narusza w sposób istotny zasady prawidłowego zarządu nieruchomością wspólną, a także interesy mniejszościowych prywatnych właścicieli lokali. W istocie bowiem uchwała ta zmierza do przetrzepienia na prywatnych, drobnych właścicieli lokali bardzo znacznych kosztów inwestycji, która ma w pierwszym rzędzie zaspokajać interes Gminy. Od początku bowiem tego rodzaju założenie leżało u podstaw sporządzenia projektu przebudowy całej strony rynku i powodowie słusznie wykazali, że wszelkie podejmowane w zakresie projektowania tej inwestycji prace, łącznie z kalkulacją kosztów tego przedsięwzięcia podejmowane były bez udziału powodów i bez podjęcia jakichkolwiek działań w kierunku ich minimalizacji ...(...) Koszty te musieliby pokryć członkowie Wspólnoty Mieszkaniowej, stosownie do wielkości swych udziałów. Byłyby one znaczne, przekraczające w sposób rażący normalne koszty zarządu nieruchomością wspólną przewidziane w art. 14 ustawy o własności lokali, według którego składają się na nie: wydatki na remonty i bieżącą konserwację, opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gaz i wodę w nieruchomości wspólnej, opłaty za antenę zbiorczą i windę, ubezpieczenia, podatki i inne opłaty publicznoprawne, wydatki na utrzymanie porządku i czystości, wynagradzanie członków zarządu lub zarządcy. Wyliczenie to nie jest oczywiście wyczerpujące, ale wynika z niego, że w zasadzie koszty te obejmują jedynie wydatki konieczne z punktu widzenia prawidłowego funkcjonowania nieruchomości wspólnej, a nie przewidują szerokiego zakresu inwestowania w nią...

*Przewodnicząca: SSA Janina Marek
Sędziowie: SSA. Stanisława Kalus (spr.)
S.A. Maria Kozubska-Maciąga*

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 9 lutego 2000r.
I ACa 1028/99

1. Czynność prawna jest sprzeczna z ustawą w rozumieniu art. 58§ 1 kc – także wówczas, gdy sprzeczność ta przejawia się w stosunku do indywidualnego aktu administracyjnego, który jest wymagany przez normę prawną dla dokonania określonej czynności prawnej.
2. Zastosowanie konwersji czynności prawnej nie może prowadzić do przemiany czynu zabronionego przez prawo w czynność prawną dopuszczalną w ramach istniejącego porządku prawnego. Nie może również prowadzić do obejścia bezwzględnie obowiązujących przepisów.

Z uzasadnienia:

(...) W sprawie jest niesporne, że powodowy ubezpieczyciel udzielił pozwanemu Bankowi gwarancji ubezpieczeniowej, nie posiadając zezwolenia na świadczenie tego rodzaju usług ubezpieczeniowych.

Zezwolenie Ministra Finansów na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w zakresie jednej lub kilku grup ubezpieczeń wymienionych w załączniku do ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o działalności ubezpieczeniowej (t.jedn. Dz.U. z 1996r., Nr 11, poz. 62 ze zm.) jest decyzją administracyjną. Zarówno brak wymaganej decyzji, jak i niezgodność czynności prawnej z jej treścią dają podstawę do uznania czynności prawnej za nieważną z mocy art. 58 § 1 k.c.

Z przepisów ustawy o działalności ubezpieczeniowej wynika także, że prowadzenie działalności ubezpieczeniowej bez wymaganego zezwolenia bądź wbrew jego warunkom jest czynem zabronionym.

Nie jest w tych warunkach trafny pogląd apelacji, że w sprawie zachodziły przesłanki do zastosowania konwersji i przyjęcia, że wobec nieważności gwarancji ubezpieczeniowej strony zawarły umowę poręczenia cywilnego.

Konwersja jest szczególną instytucją prawną, za pomocą której dokonuje się przemiany nieważnej czynności prawnej w inną ważną czynność prawną. Konwersja jest jednak możliwa tylko wtedy, gdy dotknięta nieważnością czynność prawna wypełnia przesłanki innej czynności prawnej, usprawiedliwiające utrzymanie jej w tej nowej postaci jako czynności ważnej. Konwersja nie może prowadzić do obejścia ustawy; nie może także prowadzić do przemiany czynu zabronionego przez prawo w czynność prawną dopuszczalną w ramach istniejącego porządku prawnego(...).

(...) Niezależnie od powyższego wskazać trzeba, że ubezpieczenie niewypłacalności kredytobiorcy czy spłaty kredytów udzielanych przez banki jest rodzajem działalności ubezpieczeniowej na prowadzenie której, także jest wymagane zezwolenie Ministra Finansów (art.30, 32 ust. 1 i 2 ustawy oraz art. 14 zał.do ustawy o działalności ubezpieczeniowej).

W przypadku poręczenia (względem Banku) za dług kredytobiorcy poręczyciel w istocie zabezpiecza wiarygodność kredytodawcy. Cel takiej umowy jest więc zbliżony do umowy ubezpieczenia kredytu, a tym samym zastosowanie konwersji prowadziłoby do obejścia omawianej ustawy w części dotyczącej konieczności uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczenia kredytów (...)

Przewodniczący: SSA Moniak Dembińska (spr.)
Sędziowie: SSA Mieczysław Brzdań
del.SSO Lucjan Modrzyk

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 18 maja 1999r.
I ACz 423/99

Nie jest dopuszczalne dokonanie wykładni wyroku polegającej na zastąpieniu w oznaczeniu strony jednego podmiotu innym; prowadziłyby to bowiem do niedopuszczalnych w tej drodze przekształceń podmiotowych w procesie i zmiany podmiotowego zakresu powagi rzeczy osądzonej.

Przewodnicząca: SSA Monika Dembińska
Sędziowie: SSA. Roman Sugier
S.A. Mieczysław Brzdań (spr.)

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 8 lutego 2000r.
I ACz 67/00

Podatek od towarów i usług (a także podatek akcyzowy) stanowi element cenotwórczy o tyle, że podmiot zobowiązany do jego odprowadzenia może wliczyć go w cenę swojego świadczenia, chyba że przepisy szczególne na to nie zezwalają. Takimi przepisami szczególnymi są normy wydanego na podstawie dekretu z 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz.U. Nr 49, poz.445) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 grudnia 1975r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz.U.Nr 46, poz. 254 z późn. zm.).

Z uzasadnienia:

(...)Kwestią wymagającą w sprawie niniejszej rozstrzygnięcia nie jest to, czy świadczona na zlecenie sądu usługa w postaci wydania opinii podlega opodatkowaniu stosownie do art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 stycznia 1993r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz.U.Nr 11, poz.50), lecz to, czy sąd obowiązany jest zapłacić wynagrodzenie wraz z kwotą podatku, jaki usługodawca miałby od swojego wynagrodzenia odprowadzić. Bez znaczenia zatem jest, że Minister Finansów, na stanowisko którego skarżący się powołuje, prezentuje pogląd, iż usługa taka podlega opodatkowaniu. Tezy tej zresztą nie kwestionuje Sąd Najwyższy w przywołanej w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia uchwale

z 22 kwietnia 1997r. II CZP 11/97 /OSNPC 11/97; stwierdził on w niej bowiem jedynie, że podatek od usługi nie wlicza się do określonego na podstawie § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 grudnia 1975r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz.U.Nr 46, poz.254 z późniejszymi zm.) wynagrodzenia należnego wydającej opinię jednostce organizacyjnej. Tezę tę Sąd Apelacyjny podziela, podobnie jak podziela przytoczoną w uzasadnieniu chwały argumentację. Zwrócić jedynie należy uwagę na dodatkowy aspekt zagadnienia.

Podatek od towarów i usług (a także podatek akcyzowy) stanowi element cenotwórczy o tyle, że podmiot zobowiązany do jego odprowadzenia może wliczyć go w cenę swojego świadczenia, chyba że przepisy szczególne na to nie zezwalają. Takimi przepisami szczególnymi są normy wydanego na podstawie dekretu z 26 października 1950 r. o należnościach świadków, biegłych i stron w postępowaniu sądowym (Dz.U. Nr 49, poz.445) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 grudnia 1975r. w sprawie kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym (Dz.U.Nr 46, poz. 254 z późn. zm.), które wyraźnie określają składniki i sposób obliczania wynagrodzenia za sporządzenie opinii' \

*Przewodniczący: SSA Piotr Wójtowicz(spr.)
Sędziowie SSA. Janina Marek
del.SSO Maria Kozubska-Maciąga*

7.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 lutego 2000r.
I ACz 36/00

Z uzasadnienia:

(...) Zgodnie z art.97 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. Nr 27 poz. 96 ze zm.) powód nie ma obowiązku uiszczania kosztów sądowych w sprawach uregulowanych przepisami działu V ustawy. Dział V p.g.g. dotyczy naprawienia szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego, jeśli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie (art.91 pkt.1 p.g.g.). Zakładem górniczym jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących przedsiębiorcy do bezpośredniego wydobywania kopaliny ze złoża, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane oraz technologiczne związane z nimi obiekty i urządzenia przerobcze (art. 6 ust.7 p.g.g.). Ruch zakładu górniczego odbywa się na podstawie planu ruchu, zgodnie z zasadami techniki górniczej (art. 63 p.g.g.).

Jak wynika z treści przytoczonych przepisów działanie pozwanej Spółki Węglowej polegające na rozebraniu należącego do niej budynku mieszkalnego nie mieści się w pojęciu ruchu zakładu górniczego. Tego rodzaju obiekt nie służy bezpośrednio wydobywaniu kopaliny, jak również jego rozbiórka nie jest bezpośrednio związana z działalnością o jakiej mowa we wspomnianej ustawie.

Ze tego względu za trafne należy uznać stwierdzenie Sądu Okręgowego, że odnośnie roszczenia o naprawienie szkód w ścianie szczytowej budynku wynikających z rozbiórki dokonanej poza pozwaną powódce nie przysługuje ustawowe zwolnienie od kosztów sądowych(...).

*Przewodnicząca: SSA Barbara Kurzeja
Sędziowie SSA. Roman Sugier (spr.)
del.SSO Urszula Bożalkińska*

8.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 lutego 2000r.
I ACz 88/00

Z uzasadnienia:

(...)Wytoczone przez powódkę powództwo obejmowało dwa roszczenia niemajątkowe, dotyczące żądania złożenia oświadczenia wskazanej treści i -majątkowe, obejmujące żądanie zasądzenia kwoty 10.000 zł na rzecz Polskiego Czerwonego Krzyża.

Wobec tego, od każdego ze zgłoszonych roszczeń należało uiścić koszty sądowe stanowiące sumę wpisu tymczasowego i wpisu stosunkowego. Obrona pozwanej dotyczyła również obu roszczeń, a zatem należne jej pełnomocnikowi wynagrodzenie stanowić powinno sumę stawek przewidzianych dla tak skumulowanych żądań(...).

*Przewodnicząca: Wiceprezes S.A. Bogumiła Ustjanicz(spr.)
Sędziowie: SSA Edward Przesłański
del. SSO Barbara Bochyńska*

9.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 11 lutego 2000r.
I ACz 56/00

Z uzasadnienia:

(...) Pozwany nie zaprzeczył, że dłużnikiem osobistym Banku.... była żona powoda, a powód wyrządził tylko zgodę na pobranie przez żonę kredytu i wspólnie z żoną ustanowił hipotekę – jako zabezpieczenie spłaty kredytu.

Czynność prawna z Bankiem dokonana zatem została przez dłużniczkę, a nie przez jej męża. Stąd Bank miał prawo – stosownie do obowiązującego uprzednio art. 53 ust.2 ustawy z

dnia 31 stycznia 1998r. Prawo Bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 1992r Nr 72, poz. 359 ze zm.) wystawić tytuł egzekucyjny dotyczący zobowiązania żony powoda.

Natomiast ustanowienie przez obojga małżonków hipoteki na nieruchomości, stanowiącej wspólność ustawową dłużniczki i jej męża stanowiła podstawę odpowiedzialności rzeczowej powoda, która winna być stwierdzona wyrokiem zasadzającym i ograniczającym jego odpowiedzialność do możliwości zaspokojenia się wierzyciela hipotecznego z tej nieruchomości.

Wierzyciel miał też możliwość uzyskania w trybie art. 787 § 1 k.p.c klauzuli wykonalności przeciwko powodowi – jako małżonkowi dłużniczki z tytułu egzekucyjnego. Nie miał natomiast prawa wystawienia tytułu egzekucyjnego przeciwko powodowi.

*Przewodniczący: SSA Helena Bucka (spr.)
Sędziowie: SSA. Zofia Kawińska-Szwed
del. SSO Lucjan Nowak*

III.

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA PRACY

I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 4 listopada 1999r.

III AUa 1064/99

Art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17.12.1974r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednol. Dz.U. z 1983r. nr 30 poz. 143 ze zm.)

Powstanie niezdolności do pracy w okresie, o który skrócono okres wypowiedzenia umowy o pracę, a po upływie 30 dni od rozwiązania stosunku pracy, nie powoduje nabycia prawa do zasiłku chorobowego.

*Przewodnicząca: SSA Irena Szypicyn (spr.)
Sędziowie: SSA Wojciech Bzibziak
SSA Alicja Kolanko*

2.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 24 czerwca 1999r.

III AUa 101/99

Art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 14.12.1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. nr 40 poz. 267 ze zm.)

Renta szkoleniowa winna być przyznana w sposób umożliwiający faktyczne uzyskanie jej celu, jakim jest przekwalifikowanie zawodowe.

Z uzasadnienia :

(...) renta szkoleniowa ma służyć ściśle określonymu celowi – przekwalifikowaniu zawodowemu, stąd też świadczenie to powinno być przyznane w taki sposób, aby umożliwić

osobie uprawnionej zrealizowanie tego celu. Z całą pewnością nie będzie to możliwe w wypadku przyznania renty szkoleniowej za okres wsteczny zwłaszcza, jeśli dodatkowo weźmie się pod uwagę fakt, że orzeka się ją na okres sześciu miesięcy (ewentualne przedłużenie prawa do tego świadczenia następuje na wniosek dyrektora wojewódzkiego urzędu pracy (...)). Aby zatem zapewnić ubezpieczonemu możliwość osiągnięcia celu, jakiemu służy renta szkoleniowa, niezbędne jest, aby faktycznie mógł on z niej korzystać przez 6 miesięcy. Umożliwione to zostanie poprzez przywrócenie ubezpieczonemu od dnia wstrzymania wypłaty renty do dnia prawomocności wyroku Sądu Apelacyjnego renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a od dnia następnego po prawomocności tego orzeczenia – przyznanie renty szkoleniowej na okres sześciu miesięcy.

Uwaga : organ rentowy wstrzymał ubezpieczonemu dalszą wypłatę renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy wobec braku tej niezdolności, zaś Sąd I instancji wyrokiem z dnia 20 października 1998r. przyznał prawo do renty szkoleniowej od 1 kwietnia 1998r. Apelację wnosił organ rentowy, kwestionując zasadność przyznania świadczenia.

*Przewodnicząca: SSA Irena Szypicyn
Sędziowie : SSA W. Bzibziak (spr.)
SSA Alicja Kolonko*

3.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 21 października 1999r.**

III AUa 619/99

Art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 14.12.1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. nr 40 poz. 267 ze zm.)

Dorozumiane oświadczenie woli ubezpieczonej i jej byłego męża, dotyczące przedłużenia obowiązku alimentacyjnego ponad termin określony przepisem art. 60 § 3 zdanie 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, nie może skutkować przyznaniem renty rodzinnej w oparciu o art. 41 ust. 3 ustawy z dnia 14.12.1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. nr 40 poz. 267 ze zm.).

*Przewodnicząca: SSA Ewa Piotrowska
Sędziowie: SSA Witold Nowakowski(spr.)
SSA Jolanta Ansion*

4.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 7 października 1999r.**

III AUa 557/99

§ 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10 poz. 49 ze zm.)

Organ rentowy nie jest zobowiązany do przeprowadzania z urzędu postępowania zmierzającego do ustalenia faktycznej liczby dzieci ubezpieczonego, podobnie jak nie jest zobowiązany do samodzielnego poszukiwania okresów składkowych i nieskładkowych, na których istnienie strona się nie powołuje. Ujawnienie wszystkich posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych jest obowiązkiem strony.

Uwaga : spór dotyczył prawa do emerytury i daty jego powstania.

Sąd Okręgowy uznał, że skoro organ rentowy, rozpoznając poprzedni wniosek o emeryturę i ustalając rozmiar okresów nieskładkowych, sporządzał odpisy aktów urodzenia dwojga dzieci ubezpieczonej ujawnionych w aktach rentowych jej męża, winien był wówczas z urzędu przeprowadzić postępowanie wyjaśniające, zmierzające do ustalenia faktycznej liczby dzieci ubezpieczonej. Skutkowałoby to wcześniejszym przyznaniem prawa do emerytury.

*Przewodnicząca: SSA Alicja Kolonko (spr.)
Sędziowie: SSA Irena Szypicyn
SSA Wojciech Bzibziak*

5.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 4 listopada 1999r.**

III AUa 688/99

Art. 4¹ ustawy z dnia 25.11.1986r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (tekst jednol. Dz.U. z 1989r. nr 25 poz. 137 ze zm.)

Osoby pobierające stypendium sportowe podlegają ubezpieczeniu społecznemu na zasadach i w trybie określonym dla pracowników, jeżeli nie podlegają ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu.

*Przewodnicząca: SSA Jolanta Ansion
Sędziowie: SSA Witold Nowakowski (spr.)
SSA Ewa Piotrowska*

6.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 28 października 1999r.**

III AUa 711/99

Art. 2 i 4 ustawy z dnia 17.10.1991r. o rewaloryzacji emerytur i rent... (Dz.U. nr 104 poz. 450 ze zm.)

Okres przebywania w Niemczech w oczekiwaniu na formalną zgodę władz niemieckich na pobyt stały z korzystaniem w tym okresie jedynie ze świadczeń pomocy socjalnej, nie jest ani okresem składkowym, ani nieskładkowym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17.10.1991r. o rewaloryzacji emerytur i rent... (Dz.U. nr 104 poz. 450 ze zm.). Okres ten nie podlega również uwzględnieniu na podstawie postanowień umowy z dnia 8.12.1990r. między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o zabezpieczeniu społecznym (Dz.U. z 1991r. nr 108 poz. 468).

*Przewodniczący: SSA Wojciech Bzibziak(spr.)
Sędziowie: SSA Irena Szypisyn
SSA Alicja Kolanko*

7.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 14 października 1999r.**

III AUa 631/99

Art. 18 ust. 4 ustawy z dnia 6.03.1997r. o zrekompensovaniu okresowego niepodwyższania plac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent (Dz.U. nr 30 poz. 164 ze zm.)

Z uzasadnienia :

Tryb przygotowania spisu osób uprawnionych do nabycia prawa do świadectw rekompensacyjnych budzi wątpliwości. Zgodnie bowiem z treścią art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 6.03.1997r. o zrekompensovaniu okresowego niepodwyższania plac... (Dz.U. nr 30 poz. 164 ze zm.) sporządzanie spisu uprawnionych osób (emerytów czy rencistów) należy do kierowników organów właściwych w sprawach emerytur i rent. Kierownik powinien sporządzić spis w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy oraz doręczyć uprawnionym zawiadomienie o umieszczeniu w spisie. Postępowanie na tym etapie toczyło się bez udziału ubezpieczonego pomimo, że dotyczyło jego interesu. Dopiero w sytuacji, gdy kierownik nie doręczył mu zawiadomienia o umieszczeniu na liście – ubezpieczony mógł wnieść do organu rentowego w terminie najpierw 5, a następnie przedłużonym do 8 miesięcy – żądanie zamieszczenia go w spisie (art. 18 ust. 4 cyt. ustawy). Zdaniem Sądu Apelacyjnego pominięcie ubezpieczonego w pierwszej fazie postępowania jest sprzeczne z treścią art. 2

Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Artykuł ten gwarantuje stronom udział w postępowaniu administracyjnym.

Skoro ustawodawca nie chciał angażować ubezpieczonych do udziału w tym postępowaniu, to niedokonanie wymaganej przepisami prawa czynności złożenia wniosku o umieszczenie w spisie w terminie 8 miesięcy nie może powodować automatycznie utraty przez ubezpieczonego ekspektatywy do świadectw rekompensacyjnych. Ponadto dyferencjacja statusu osób uprawnionych do nabycia świadectw według daty zgłoszenia wniosku o nie – jest sprzeczna z zasadą równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP).

Uwaga : pogląd nie jest reprezentowany jednolicie w Sądzie Apelacyjnym.

*Przewodnicząca: SSA Jolanta Ansion (spr.)
Sędziowie: SSA Ewa Piotrowska
del.SSO Witold Nowakowski*

8.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 7 grudnia 1999r.**

III AUa 962/99

Art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr 137 poz. 887 ze zm.)

Sformułowanie pouczenia językiem ustawodawcy nie oznacza automatycznie, że jest to pouczenie prawidłowe.

Z uzasadnienia :

Treść pouczenia zawartego na drukach typowych decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odpowiada wprawdzie treści przepisów ustawy z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jednakże język tej ustawy jest skomplikowany, a do wyciągnięcia trafnych wniosków z jej lektury niezbędne jest sięgnięcie do zasad logiki, wnioskowanie z przeciwności. Także powołanie w treści pouczenia przepisu art. 37 ust. 2 ustawy o u.s.r. może oznaczać skuteczne nałożenie na świadczeniobiorcę obowiązku zgłaszania organowi rentowemu okoliczności mających wpływ na wysokość i prawo pobierania świadczeń, lecz jedynie pod warunkiem, że pozostała część pouczenia będzie się odnosiła do konkretnej, nie zaś abstrakcyjnej sytuacji.

Uwaga : spór dotyczył zwrotu jako nienależnego świadczenia 50 % części uzupełniającej świadczenia wypłacanej mimo nabycia przez małżonka świadczeniobiorcy prawa do świadczenia z innego ubezpieczenia społecznego.

Powyższy pogląd nie jest przez Sąd Apelacyjny prezentowany jednolicie.

*Przewodnicząca: SSA Jolanta Ansion
Sędziowie: SSA Witold .Nowakowski(spr.)
SSA Ewa Piotrowska*

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 listopada 1999r.

III AUa 1066/99

Art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 26.11.1998r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. nr 162 poz. 1112)

Art. 476 § 2 kpc

Zaświadczenie organu rentowego o ustaleniu okresów uprawniających pracownika do emerytury górniczej oraz okresu urlopu górniczego niezbędnego do nabycia uprawnień emerytalnych jest decyzją, która podlega kontroli sądowej.

Z uzasadnienia :

Urlop górniczy jest co prawda świadczeniem ze stosunku pracy, jednakże warunek sine qua non jego udzielenia stanowi wcześniejsze ustalenie przez ZUS okresów uprawniających pracownika do emerytury oraz okresu urlopu górniczego niezbędnego do nabycia uprawnień emerytalnych. Organ rentowy w swoim postępowaniu ma zatem obowiązek ustalić między innymi, jaka jest długość możliwych do uwzględnienia okresów pracy górniczej (w tym wykonywanych pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy) , okresów równorzędnych z pracą górniczą i okresów zaliczalnych do pracy górniczej a także wskazać, czy po ich uzupełnieniu okresem urlopu górniczego w wymiarze do 5 lat pracownik będzie mógł nabyć uprawnienia emerytalne. Stanowisko, które organ rentowy zajmuje ostatecznie w takiej sprawie, polega więc de facto na przyznaniu pracownikowi uprawnienia mającego postać ekspektatywy emerytury górniczej.

Poczynając od 1 stycznia 1999r. zasady postępowania ZUS określa ustawa z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr 137 poz. 887 ze zm.). W art. 71 ust. 1 stanowi ona, że Zakład (poza typową działalnością w zakresie ubezpieczeń społecznych określoną w art. 68 i 69 tej ustawy) wykonuje również zadania powierzone mu na podstawie innych ustaw. Takim zadaniem jest bez wątpienia ustalenie, o którym mowa w art. 21 ust. 3 ustawy z 26.11.1998r. W sprawach tych Zakład stosuje przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 123 ustawy z 13.10.1998r.), przy czym, gdy owe sprawy dotyczą między innymi przebiegu ubezpieczeń bądź ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych, wówczas wydaje decyzje. Od decyzji Zakładu przysługuje natomiast odwołanie do właściwego sądu według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Kwestie te zostały uregulowane w art. 83 ust. 1 i 2 ustawy z 13.10.1998r.

W tym miejscu należy przypomnieć, że zbliżone regulacje zawierała także obowiązująca do 31.12.1998r. ustawa z 25.11.1986r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1989r. nr 25 poz. 137 ze zm.). I w niej bowiem funkcjonował przepis (art. 11 ust. 3) stanowiący, że do zakresu działania Zakładu należy również wykonywanie zadań

powierzonych Zakładowi na podstawie odrębnych przepisów, rozdział 4 tej ustawy był natomiast poświęcony postępowaniu odwoławczemu od decyzji ZUS w sprawach między innymi z zakresu ubezpieczenia społecznego (np. emerytur i rent) oraz innych świadczeń należących do właściwości Zakładu. Tak jak obecnie, decyzje ZUS podlegały przy tym kontroli sądowej według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Biorąc pod uwagę treść powołanych wyżej przepisów w zestawieniu z czynnościami podejmowanymi przez ZUS w ramach realizacji art. 21 ust. 3 ustawy z 26.11.1998r. Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, iż czynności te polegają co najmniej na ustaleniu przebiegu ubezpieczenia, a nawet zmierzają do ustalenia uprawnień do jednego ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych (emerytury). Mogą być one zatem zakończone wyłącznie wydaniem decyzji, od której przysługuje odwołanie na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, a konkretnie art. 477⁸ i nast. kpc.

Mając na względzie wszystkie podniesione wyżej motywy Sąd Apelacyjny w pełni zaaprobował stanowisko Sądu Okręgowego co do uznania, iż wydane w niniejszej sprawie zaświadczenie organu rentowego (o ustaleniu okresów uprawniających pracownika do emerytury górniczej oraz okresu urlopu górniczego niezbędnego do nabycia uprawnień emerytalnych – przyp. Red.) w rzeczywistości było decyzją tego organu, która podlegała kontroli sądowej.

Przewodnicząca; Jolanta Ansion
Sędziowie: SSA Alicja Kolonko
del. SSO Maciej Pacuda (spr.)

Uwaga : pogląd jednolicie reprezentowany przez Sąd Apelacyjny